

SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2025/2026 – 2026/2027

Rok akademicki 2025/2026

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Wybrane zagadnienia z zakresu literatury niemieckojęzycznej
Kod przedmiotu*	
Nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Wydział Filologiczny
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Germanistyki
Kierunek studiów	filologia germańska
Poziom studiów	II stopnia
Profil	ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarna
Rok i semestr/y studiów	rok I, semestr 1 i 2
Rodzaj przedmiotu	przedmiot kierunkowy, obowiązkowy
Język wykładowy	język niemiecki
Koordinator	dr Aneta Jurzysta
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	dr Aneta Jurzysta, dr Estera Głuszko-Boczoń

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
1	15			15					3
2	15			15					4
Suma	30			30					7

1.2. Sposób realizacji zajęć

X zajęcia w formie tradycyjnej (laboratorium)

X zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość (wykład)

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)

Zaliczenie wykładu: zal. bez oceny. Zaliczenie laboratorium: zal. z oceną po 1 i 2 semestrze w formie pisemnej lub ustnej, egzamin po 2 semestrze w formie pisemnej i/lub ustnej. Zaliczenia i egzamin odbywają się w kontakcie bezpośrednim na uczelni.

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Znajomość języka niemieckiego na poziomie C1.

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C ₁	Usystematyzowanie i pogłębienie wiedzy z zakresu historii literatury niemieckojęzycznej XX i początków XXI wieku
C ₂	Wykształcenie umiejętności naukowej analizy współczesnego niemieckojęzycznego tekstu literackiego i wpisania go w kontekst społeczny, historyczny i kulturowy
C ₃	Rozwijanie kompetencji krytycznego czytania tekstów literackich powstałych w XX i XXI wieku.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
EK_01	Student nazywa i definiuje współczesne zjawiska literackie i kulturowe z niemieckiego obszaru językowego, zna autorów i teksty literackie z obszaru literatury niemieckojęzycznej XX i XXI wieku.	K_W01 K_W02 K_W03 K_W04
EK_02	Student właściwie dobiera materiał literacki do analizy.	K_U01 K_U02
EK_03	Student analizuje materiał literacki, posługując się przy tym literaturoznawczym instrumentarium badawczym; krytycznie wyprowadza wnioski z wyników tej analizy.	K_U01 K_U02 K_U05
EK_04	Student jest zorientowany na systematyczne zdobywanie wiedzy, poszerzanie jej i uczestnictwo w życiu kulturalnym.	K_U01

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
semestr 1
• Marcel Reich-Ranicki i krytyka literacka.• Literatura jako medium utopijnego myślenia. Metafizyczny wymiar literatury. Twórczość Roberta Musila i Hermanna Brocha.• Niemieckie powroty do przeszłości. Powieści Heinricha Bölla i Wolfganga Koeppena.

¹ W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

- Tożsamość w twórczości Maxa Frischa (*Stiller, Mein Name sei Gantenbein, Andorra*)
- Współczesne niemieckie rozliczenia z przeszłością. Późna twórczość G.Grassa i jego powroty do II wojny światowej (*Im Krebsgang, Was gesagt werden muss, Beim Häuten der Zwiebel, Vonne Endlichkeit*)
- Poszukiwania tożsamości i obrazy (pisarskiej) starości w późnej twórczości Martina Walsera (*Angstblüte, Ein liebender Mann, Ein sterbender Mann, Statt etwas, oder Der letzte Rank*)
- Literatura kobieca wczoraj i dziś. Od ruchów emancypacyjnych po twórczość kobiet/dla kobiet w XXI wieku.
- Wybrane tematy literatury: obraz kobiety w twórczości pisarzy niemieckojęzycznych od modernizmu do współczesności (motywy, funkcje, stereotypy etc.)
- Nobliści wśród pisarzy niemieckojęzycznych (sylwetki, dzieła, tematy)

semestr 2

- Fenomen literackich bestsellerów (mechanizmy, tematy, motywy, listy etc.). Bestsellery (współczesnego) rynku wydawniczego
- Powieściowe arcydzieła literatury niemieckojęzycznej.
- Austriackie rozliczenia z historią, czyli wokół pamięci zbiorowej i kulturowej. Twórczość Anny Mitgutsch.
- Tęsknota za czasem minionym – ostaligia i literackie powroty do Niemiec przedjednoczeniowych (m.in. Juli Zeh, Judith Zander)
- Literatura migracyjna i zjawisko migracji w literaturze, literatura i sztuka o migrantach i tworzona przez migrantów (np. E. Jelinek, P. Härtling, J. Erpenbeck, A. Khider, M. Köhlmeier).
- Literatura w dobie globalizacji – tematy, motywy, formy (m.in. choroby cywilizacyjne, pandemia, wojna w Ukrainie etc.)
- Nowości wydawnicze – literatura niemieckojęzyczna z ostatnich 5 lat.

A. Problematyka laboratorium

Treści merytoryczne
semestr 1
Prowadzący zajęcia ustala listę lektur obowiązkowych oraz listę lektur fakultatywnych z niżej podanych pozycji: Heinrich Böll: „Die verlorene Ehre der Katharina Blum“, „Gruppenbild mit Dame“   Max Frisch: „Stiller“, „Andorra“, „Mein Name sei Gantenbein“, „Blaubart“   Herta Müller: „Atemschaukel“, „Herztier“, „Niederungen“   Ingeborg Bachmann: „Der Fall Franza“, „Malina“, „Simultan“   Günter Grass: „Beim Häuten der Zwiebel“, „Was gesagt werden muss“   Martin Walser: „Ein sterbender Mann“, „Tod des Kritikers“
semestr 2

Prowadzący zajęcia ustala listę lektur obowiązkowych oraz listę lektur fakultatywnych z niżej podanych pozycji:

Abbas Khider: „Die Ohrfeige“

Elfriede Jelinek: Die Schutzbefohlenen“

Michael Köhlmeier – „Das Mädchen mit dem Fingerhut“

Juli Zeh: Unterleuten

Anna Mitgutsch: „Die Annäherung“

Wybrane przez studentów niemieckojęzyczne nowości wydawnicze

3.4 Metody dydaktyczne

Wykład problemowy/ wykład z prezentacją multimedialną

Laboratoria: analiza tekstów z dyskusją, metoda projektów, praca w grupach (rozwiązywanie zadań, dyskusja)

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw., ...)
EK_01	obserwacja w trakcie zajęć, dyskusja, kolokwium/ projekt, egzamin	lab., w.
EK_02	obserwacja w trakcie zajęć, dyskusja, kolokwium/ projekt, egzamin	lab., w.
EK_03	obserwacja w trakcie zajęć, dyskusja, kolokwium/ projekt, egzamin	lab., w.
EK_04	obserwacja w trakcie zajęć, dyskusja, kolokwium/ projekt, egzamin	lab., w.

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Zaliczenie obowiązkowych wykładów po semestrze 1 i 2 na podstawie obecności na zajęciach i na warunkach ustalonych i ogłoszonych przez prowadzącego na początku semestru. Zaliczenie laboratoriów z oceną na podstawie aktywnego uczestnictwa w zajęciach, kolokwiów, terminowego oddawania projektów, prac pisemnych i ustnych po semestrze 1 i 2, egzamin obejmujący wykłady i laboratoria (w formie pisemnej lub/i ustnej) po semestrze 2. Ocenę pozytywną student otrzymuje jedynie po osiągnięciu wszystkich zakładanych efektów i po uzyskaniu min. 60% punktów. Szczegółowe warunki zaliczenia przedmiotu ustala prowadzący na początku każdego semestru.

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzinna zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z planu studiów	60
Inne z udziałem nauczyciela (udział w konsultacjach, egzaminie)	10
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	105
SUMA GODZIN	175
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	7

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU/ MODUŁU

wymiar godzinowy	brak
zasady i formy odbywania praktyk	brak

7. LITERATURA

Literatura podstawowa: Balzer, Berndt / Mertens, Volker (red.) (1990): Deutsche Literatur in Schlaglichtern. Mannheim, Wien, Zürich: Bibliographisches Institut.   Balzer, Berndt / Mertens, Volker (red.) (1990): Deutsche Literatur in Schlaglichtern. Mannheim, Wien, Zürich: Bibliographisches Institut   Baumann, Barbara/ Oberle, Birgitta (1996): Deutsche Literatur in Epochen. München: Max Hueber Verlag.   Beutin, Wolfgang/ Ehlert, Klaus/ Emmerich, Wolfgang u.a. (2001): Deutsche Literaturgeschichte. Stuttgart/Weimar: J. B. MetzlerVerlag.   Światłowski, Zbigniew (2001): Lese-und Lebenserfahrungen mit der deutschsprachigen Literatur 1890-1945. Rzeszów: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego.
Literatura uzupełniająca: Brodowsky, Paul/Klupp, Thomas (Hrsg.) (2010): Wie über Gegenwart sprechen? Überlegungen zu den Methoden einer Gegenwartsliteraturwissenschaft. Frankfurt am Main u. a.   Brokoff, Jürgen/Geitner, Ursula/Stüssel, Kerstin (Hrsg.) (2016): Engagement. Konzepte von Gegenwart und Gegenwartsliteratur. (= Literatur- und Mediengeschichte der Moderne. Band 1). V&R unipress, Göttingen.   Czarnecka, Mirosława (2011): Historia literatury niemieckiej. Zarys. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich – Wydawnictwo.   Döring, Christian (Hrsg.) (1995): Deutschsprachige Gegenwartsliteratur. Wider ihre Verächter. Suhrkamp, Frankfurt am Main.   Durzak, M. (Hg.) (1981): Deutsche Gegenwartsliteratur. Ausgangspositionen und aktuelle Entwicklungen, Stuttgart.

- Frenzel, Elisabeth (1999): *Motive der Weltliteratur*. Stuttgart: Alfred Kröner Verlag.
- Frenzel, Elisabeth (1999): *Stoffe der Weltliteratur*. Stuttgart: Alfred Kröner Verlag.
- Glaser, H. A. (red.) (1987): *Deutsche Literatur. Eine Sozialgeschichte*. Reinbek bei Hamburg: Rowohlt.
- Herrmann, Leonhard/Horstkotte, Silke (2016): *Gegenwartsliteratur. Eine Einführung*. Metzler.
- Heukenkamp, Ursula (2000): *Der Zweite Weltkrieg in der Prosa der Nachkriegsjahre (1945-1960)*. [w:] *Deutsche Erinnerung. Berliner Beiträge zur Prosa der Nachkriegsjahre (1945-1960)*. Hg. v. Ursula Heukenkamp. Berlin, S. 295-372.
- Jurzysta, Aneta (2015): *Co musi zostać powiedziane, czyli Güntera Grassa bolesne rozliczenia z przeszłością. Dziedzictwo drugiej wojny światowej w twórczości gdańskiego noblisty po 1989 roku*. [W:] Robert Małecki, Adriana Pogoda-Kołodziejak (red.): *Paradygmat katofiara w literaturze i sztuce europejskiej w latach 1989-2014*, Instytut Germanistyki Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2015, s. 21-42.
- Jurzysta, Aneta (2016): „Nein, hier bin ich fremd, ich gehöre dahin, wo ich nicht bin“. *Fremdheit und Heimatsuche im Schaffen von Anna Mitgutsch*. *Acta Universitatis Lodziensis. Folia Germanica*, 12 (2016): *Fremdes in Sprache und Literatur*, s. 123-143.
- Jurzysta, Aneta (2017): „Dieser Zwang, vom Alter zu sprechen.“ *Zu biologischen, psychologischen und sozialen Aspekten des männlichen Alters in Martin Walsers Werken aus dem XX. Jahrhundert*, *Conversatoria Litteraria. Międzynarodowy Rocznik Naukowy* 11 (2017): *Młodość i starość w języku, literaturze, kulturze i sztuce*, s. 433-454.
- Jurzysta, Aneta (2017): *Die Mauer steht noch oder Begegnungen an der Grenze. Menschen, Geschichte und Konflikte in „Unterleuten“ (2016) von Juli Zeh*, *Tematy i Konteksty*, Nr 7 (12)/2017, s. 386-401.
- Jurzysta, Aneta (2017): *Im Liebesrausch oder der letzte Tango in München. „Ein sterbender Mann“ (2016) von Martin Walser*. [w:] *Pokrywka Rafał (red.): Der Liebesroman im 21. Jahrhundert*, Würzburg 2017, s. 205-225.
- Jurzysta, Aneta (2017): *W niewoli lęku. Strach przed prawdą, życiem i śmiercią w najnowszej prozie Martina Walsera*. [w:] *Bodzioch-Bryła, Bogusława/ Dorak-Wojakowska, Liliana (red.): Anatomia strachu. Strach, lęk i ich oblicza we współczesnej kulturze*, Kraków 2017, s. 225-238.
- Jurzysta, Aneta (2018): *Starcie tytanów czy nierówna walka? Uchodźca w labiryncie przepisów w „Ohrfeige“ (2016) Abbasa Khidera*. [w:] *Nosowicz, Jan Franciszek/ Jaroch, Anna (red.): W dialogu języków i kultur, tom VII*, Warszawa: *Lingwistyczna Szkoła Wyższa*, s.111-137.
- Jurzysta, Aneta (2018): *W obcym świecie czyli o obrazie dziecka-uchodźcy w najnowszej prozie niemieckojęzycznej. Das Mädchen mit dem Fingerhut (2016) Michaela Köhlmeiera*. [W:] *Olkusz, Ksenia/ Maj, Krzysztof M. (red.): Ksenologie. Perspektywy ponowoczesności, Tom VI*, Kraków: *Ośrodek Badawczy Ficta Facta*. Str. 273-293.
- Jurzysta, Aneta (2019): „Bureaucrazy“, czyli uchodźcy w niewoli procedur. *O biurokracji w „Gehen, ging, gegangen“ (2015) Jenny Erpenbeck*, *Conversatoria Litteraria* 13 (2019), s. 203-215.
- Jurzysta, Aneta (2019): *Vom Eros des Alters oder senile Bilder der Liebe. Martin Walsers Physik und Metaphysik der Altersliebe in ausgewählten Romanen*, *Colloquia Germanica Stetinensia* 28 (2019): 125-148.
- Jurzysta, Aneta (2019): „Dotarliśmy, ale nie ma nas wcale“. *O kryzysie uchodźczym i kryzysie humanizmu w Podopiecznych Elfriede Jelinek*, [w:] *Rejestyry Kultury*, red. K. Olkusz. Wrocław. *Ficta Facta*, s.903-931.
- Jurzysta, Aneta (2020): *Dotyk obcości, czyli Europy lęk przed nieznanym. O stosunku wobec uchodźców i kryzysie migracyjnym w wybranych dziełach współczesnej literatury niemieckojęzycznej*, *Kultura —Historia —Globalizacja* Nr 27/2020, s.73-92.

- Jurzysta, Aneta (2020): Zwischen Nähe und Ferne oder die Reise in die Vergangenheit. Zum Motiv der Fremdheit in „Die Züchtigung“ (1985) und „Die Annäherung“ (2016) von Anna Mitgutsch, Polilog. Studia Neofilologiczne 10/2020, s. 193-208.
- Jurzysta, Aneta (2017): Zwischen Idylle und Trostlosigkeit oder literarische Reise in die ostdeutsche Provinz. Zur Erinnerung und Gedächtnisarbit in „Dinge, die wir heute sagten“ (2010) von Judith Zander, „Costellazioni. Rivista di Lingue e Letterature“, Nr. 3 (2017): Ostalgie, a cura di Mauro Ponzi, s. 157-180.
- Kaszyński, Stefan H. (2010): Österreichische Literatur - Literatur aus Österreich. Poznań: Wydawnictwo Poznańskie.
- Kaszyński, Stefan H. (2012): Kurze Geschichte der österreichischen Literatur. Frankfurt am Main: Peter Lang.
- Korte, Hermann (2016): Kindler Kompakt: Österreichische Literatur der Gegenwart. Stuttgart: J.B. Metzler Verlag.
- Kriegleder, Wynfrid (2018): Eine kurze Geschichte der Literatur in Österreich: Menschen - Bücher - Institutionen. Wien: Praesens Verlag.
- Kunicki, Wojciech (1996): Literatura niemiecka po 1945 roku. [w:] Pisarze niemieckojęzyczni XX wieku. Leksykon encyklopedyczny PWN, pod redakcją Marka Zybury. Warszawa/Wrocław, s. XLV-LVI.
- Moser, D.-R. (Hg.) (1993): Neues Handbuch der deutschsprachigen Gegenwartsliteratur seit 1945. , München.
- Schnell, Ralf (2003): Geschichte der deutschsprachigen Literatur seit 1945. Stuttgart/Weimar.
- Światłowski, Zbigniew (2000): Günter Grass. Portret z bębenkiem i ślimakiem. Gdańsk: Wydawnictwo Oskar.
- Światłowski, Zbigniew (2001): Lese-und Lebenserfahrungen mit der deutschsprachigen Literatur 1890-1945. Rzeszów: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego
- Žmegač, Victor (red.) (1992): Geschichte der deutschen Literatur vom 18. Jahrhundert bis zur Gegenwart. Frankfurt am Main: Athenaeum.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej